

Wrocław, 13.04.2014 r.

mgr inż. Michał Ciesielski

**Komisje Sejmowe
Gospodarki Narodowej
Budżetu i Finansów Publicznych**

UWAGA OBYWATELSKA

Z wielkim niepokojem obserwuję działania Rządu RP związane z projektem ustawy *o ułatwieniu dostępu do niektórych zawodów regulowanych*, który przewiduje likwidację samorządu zawodowego urbanistów - Polskiej Izby Urbanistów. Korzystając z formy „uwagi obywatelskiej” chciałbym zwrócić uwagę na kilka aspektów tej szkodliwej decyzji.

WPŁYW USTAWY NA DOSTĘP DO ZAWODU

Celem wprowadzenia ustawy miało być ułatwienie dostępu do zawodów regulowanych. W przypadku zawodu urbanisty jej efekt z kilku powodów będzie jednak odwrotny do zamierzonego. Podaż na rynku opracowań urbanistycznych jest regulowana wyłącznie poprzez zapotrzebowanie na nie samorządów. Ta zaś jest niewielka, z powodu wadliwego prawa, które nie skłania gmin do prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej. Trudno zrozumieć intencje ustawodawcy, który uznał, że poprawę tej sytuacji zapewni likwidacja jedynej instytucji stojącej na straży profesjonalnego wykonywania opracowań urbanistycznych. Z punktu widzenia rynkowego, efekt uchwalenia ustawy w obecnym kształcie jest łatwy do przewidzenia. Ustawa dopuszcza możliwość sporządzania skomplikowanych dokumentów (stanowiących prawo miejscowe) osobom bez żadnego doświadczenia. Może to spowodować dwie skrajne reakcje rynku. Jedną z nich jest niewątpliwie spadek jakości stanowionego prawa w zakresie polityki przestrzennej samorządów. Drugą jest (w przypadku samorządów obawiających się oddania tworzenia prawa w ręce osób bez doświadczenia) ostateczne odebranie możliwości wejścia na rynek młodym osobom, które zdobyły już doświadczenie zawodowe, ale nie mają możliwości jego potwierdzenia wykonując samodzielnie opracowania. Dotychczas potwierdzeniem tych kwalifikacji było właśnie członkostwo w Polskiej Izbie Urbanistów, zaś przed powołaniem Izby – posiadanie uprawnień, po zdaniu egzaminu państwowego. Po wejściu w życie ustawy takiej możliwości nie będzie.

Co ważne, obawy te dzielają także uczelnie wyższe kształcące urbanistów, które dostrzegają zagrożenie dla przyszłości swoich absolwentów płynące z zapisów tej ustawy. Znalazło to potwierdzenie w apelach wystosowanych przez uczelnie do strony rządowej. Niepokój ten dzielają sami studenci i młodzi urbaniści, którzy mieli być przecież adresatem tej ustawy.

Likwidacja Izby w żadnej mierze nie spełni więc założeń przedstawionych w uzasadnieniu ustawy, w tym zwłaszcza w zakresie ułatwienia startu zawodowego młodym ludziom oraz zwiększenia liczby miejsc pracy.

Zatrważające jest bezrefleksyjne traktowanie przez ustawodawcę opracowań urbanistycznych, jak zwykłego rynkowego produktu, który może być lepszej lub gorszej jakości, w zależności od ceny. Prawo miejscowe w postaci planów miejscowych wpływa na jakość życia Polaków, kształt naszych miast i środowisko w którym żyjemy.

DEMONTAŻ SYSTEMU PROCESÓW INWESTYCYJNYCH W POLSCE

Chociaż celem ustawy jest ułatwienie dostępu do zawodów regulowanych, niszczy ona jednym cięciem cały skomplikowany system budowlano – inwestycyjny. Jednocześnie nie idzie za tym żadna propozycja stworzenia systemu, który miałby go zastąpić. Jak zwrócili uwagę urbaniści w apelu do Posłów na Sejm RP, ustawa o *samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów* stworzyła podstawy dla funkcjonowania profesjonalnych grup zawodowych, działających w zintegrowanym systemie procesów inwestycyjnych. Wyłączenie z tego systemu jednego ogniwa, jakim jest zawód urbanisty, oznacza rozpoczęcie procesu jego destrukcji.

ZAWÓD ZAUFANIA PUBLICZNEGO

Rozwiązania zaproponowane w ustawie, oparte na nieuprawnionym założeniu, iż zawód urbanisty nie jest zawodem zaufania publicznego, pozostają w sprzeczności ze standardami europejskimi oraz wyzwaniem, przed jakim stoi nasz kraj. Potwierdzają to opinie prawne konstytucjonalistów. Potwierdza to także codzienna praca urbanisty, w której mamy dostęp do tak wrażliwych informacji jak plany inwestycyjne właścicieli nieruchomości, a niejednokrotnie informacje o ich sytuacji osobistej i majątkowej.

KOSZTOWY EKSPERYMENT

Warto podkreślić, że grupa zawodowa urbanistów, pomimo ograniczonych narzędzi prawnych i wadliwego systemu gospodarki przestrzennej, służy wszystkim szczeblom administracji publicznej w działaniach na rzecz optymalizacji zarządzania przestrzenią. Służy również efektywnym procesom rozwojowym. Dlatego właściwie skonstruowana i silna pozycja urbanisty w procesie planowania rozwoju w skali lokalnej, regionalnej i krajowej jest niezbędna dla budowy racjonalnych podstaw rozwoju gospodarczego i przestrzennego kraju.

Polski nie stać na eksperyment powierzenia zadań publicznych o tak dużej wadze osobom nieposiadającym odpowiedniej wiedzy, umiejętności i doświadczenia. Skutki tego eksperymentu mogą być degradujące i nieodwracalne. Utrudnią lub wręcz uniemożliwią podnoszenie jakości przestrzeni i standardów życia oraz efektywne wykorzystanie środków unijnych.

SPRZECZNOŚĆ USTAWY Z DOKUMENTAMI

Należy też pamiętać, że rozwiązania proponowane w projekcie ustawy są sprzeczne ze strategicznymi dokumentami rangi krajowej, w tym z przyjętą przez Sejm RP Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, jak i rangi europejskiej, m.in. z Europejską Kartą Planowania (Barcelona 2013).

CAŁKOWITE ZIGNOROWANIE WYNIKU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

W trakcie rządowych prac legislacyjnych całkowicie zignorowano wyniki konsultacji społecznych, w tym liczne głosy środowisk zawodowych, naukowych, samorządowych, jak również

stanowiska organów rządowych, poparte silnymi merytorycznymi argumentami. Trudno przemilczeć również fakt, że z niewyjaśnionych bliżej przyczyn, strona rządowa narzuciła właściwemu ministerstwu zwrot o 180 stopni w porównaniu do tekstu projektu poddanego konsultacjom społecznym. Uchwalona przez Sejm ustawa została zredagowana w wersji uwzględniającej całkowitą likwidację Polskiej Izby Urbanistów, do czego nie było uzasadnienia.

Mam nadzieję, że powyższe argumenty, podkreślające znaczenie profesjonalnego środowiska zawodowego dla jakości przestrzeni naszego kraju, zostaną uwzględnione podczas głosowania nad przyjęciem ustawy w Senacie RP.

W związku z powyższym apeluję do Państwa Senatorów o odrzucenie rozwiązań dotyczących samorządu zawodowego urbanistów. Celem ustawy miało być ułatwienie dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych a nie ich likwidacja.

Z poważaniem
Michał Ciesielski